

Adresaci programu w roku szkolnym 2005/2006:

– uczniowie szkół podstawowych:	ok.	17.075
– uczniowie klas I szkół gimnazjalnych:	ok.	3.500
– dzieci grup przedszkolnych („zerówek”):	ok.	2.105
– rodzice / opiekunowie uczniów kl. I gimnazjów:	ok.	7.000

Ogółem liczba adresatów:ok. 29.680

PODSUMOWANIE WYNIKÓW BADANIA EWALUACYJNEGO:

ANKIETY DLA WYCHOWAWCÓW

- Z opracowania ankiet wynika, iż wychowawcy realizujący program „Bezpieczne dziecko – przyjaciel Sznupek” w szkołach podstawowych bardzo wysoko ocenili jego przydatność w działaniach wychowawczych i profilaktycznych szkoły.
- W ocenie przydatności programu (w skali ocen od 1 do 6) wychowawcy przyznali najczęściej ocen „5” – co stanowiło 46,60% ogólnej liczby przyznanych ocen. Ocena „6” czyli najwyższa punktacja stanowiła 32,30% ogólnej liczby ocen, a „4” – 16%.
- Ankietowani wychowawcy wskazali szereg innych zagadnień, które ich zdaniem powinny zostać wprowadzone do programu w kolejnym roku realizacji. Najwięcej głosów dotyczyło konieczności rozszerzenia tematyki w zakresie przeciwdziałania przemocy rówieśniczej, uzależnień oraz zagrożeń jakie niesie internet i komputer.
- Wychowawcy uznali, iż zajęcia w ramach programu były interesujące dla uczniów, powodowały ich dużą aktywność, a materiały edukacyjne i gotowe scenariusze zajęć były pomocne w prowadzeniu lekcji.
- Wychowawcy klas I gimnazjalnych wysoko ocenili zawartość merytoryczną programu „Bezpieczny Gimnazjalista”, przyznając w skali ocen od 1 do 6 najczęściej ocen „5” – co stanowi 62% ogólnej liczby przyznanych ocen.
- Pozytywnie (najwięcej ocen „4” i „5”) wychowawcy ocenili atrakcyjność i użyteczność plansz dydaktycznych, ponad 26% ankietowany przyznało „6” w tej kategorii.
Ponad 40% ankietowanych wychowawców na „5” oceniło przydatność materiałów dydaktycznych dla nauczycieli. Natomiast ponad 50% ankietowanych wysoko oceniło aktywność uczniów w trakcie zajęć w ramach programu „Bezpieczny Gimnazjalista”.
- Wychowawcy w Zespołach Szkół (specjalnych) realizowali program „Bezpieczne dziecko – Przyjaciel Sznupek” i „Bezpieczny Gimnazjalista” w całości lub wybrane fragmenty dostosowując je do możliwości uczniów. Przydatność programu dla pracy wychowawczej została wysoko oceniona zarówno w ankietach wychowawców klas podstawowych i klas I gimnazjalnych szkół specjalnych.

ANKIETY DLA RODZICÓW

- ❑ Rodzice uczniów klas I szkół podstawowych i klas I gimnazjów przyznali, iż znają program „Bezpieczne Dziecko – Przyjaciel Sznupek” jak i „Bezpieczny Gimnazjalista” (ponad 90% ankietowanych), a o ich realizacji słyszeli głównie od własnych dzieci. Większość ankietowanych rodziców widziała ulotki tematyczne, legitymacje i plansze związane z programem, a 89,20% rodziców gimnazjalistów otrzymało ulotki informacyjne.
- ❑ Większość rodziców (ponad 97%) uznała, iż tematyka poruszana w ramach zajęć programowych jest przydatna w podnoszeniu bezpieczeństwa dzieci i młodzieży.

- 98% ankietowanych rodziców klas I szkół podstawowych uznało iż program powinien być kontynuowany w następnych latach. Ankietowani rodzice gimnazjalistów wskazali także inne tematy, które powinny ich zdaniem być omawiane w czasie zajęć z zakresu bezpieczeństwa. Najwięcej osób zaproponowało tematy z zakresu problematyki uzależnień (narkotyki, internet).
- Rodzice gimnazjalistów zaproponowali także zwiększenie liczby zajęć programu „Bezpieczny Gimnazjalista” w przyszłym, tym samym wypowiedzieli się za jego kontynuacją.

ANKIETA DLA UCZNIÓW

- ◆ Najważniejszym wnioskiem wynikającym z opracowania ankiet dla uczniów jest fakt, iż tematyka zajęć miała faktyczny wpływ na modelowanie prawidłowych zachowań uczniów – co potwierdzają załączone przykłady zdarzeń zaobserwowanych przez nauczycieli w czasie realizacji programu.
- ◆ Bardzo ważne jest, że uczniowie klas IV – VI szkół podstawowych wykazali się znajomością podstawowych zasad bezpiecznych zachowań, znają także sposoby informowania Policji o niebezpieczeństwie. Niepokojące jest natomiast, że 18% ankietowanych uczniów w wieku 11-13 lat nie dostrzega zagrożenia w przyjęciu propozycji osoby nieznanego. Oznacza, iż nadal należy przypominać uczniom o zasadach bezpieczeństwa, zwiększać nieufności wobec nieznanymi osób i wciąż wzmacniać ich asertywność.
- ◆ Bardzo pozytywnym jest, iż badanie wykazało znajomość wartości ogólnoludzkich tj. przyjaźń, pomoc innym, uczciwość, tolerancja. Uczniowie wykazali się także znajomością zasad tzw. zdrowego trybu życia, podali także wiele własnych, ciekawych przykładów. Najwięcej ankietowanych uczniów uznało uprawianie sportu jako główny sposób zdrowego trybu życia.
- ◆ Uczniowie klas I gimnazjów przyznali w ankietach, iż informacje przekazane w trakcie zajęć programu „Bezpieczny Gimnazjalista” mogą być przydatne w codziennym życiu (32% uczniów przyznało w tej kategorii ocenę „4”, 32% ocenę „5”). 35% ankietowanych gimnazjalistów uznało iż zaciekały ich plansze opracowane do każdego tematu programu, oceniając je na „4”.
- ◆ Na podstawie odpowiedzi udzielonych w ankietach można uznać, iż uczniowie wiedzą jak zachować się w sytuacjach zagrożenia, niebezpiecznych. Znają także sposoby bezpiecznego wypoczynku. Zdają sobie także sprawę z tego jakie straty (w różnych obszarach życia) może przynieść uzależnienie. Najwięcej osób uznało, że uzależnienie spowoduje utratę: przyjaciół, zdrowia, wolności, rodziny.
- ◆ 86% ankietowanych gimnazjalistów poleciłoby tego typu zajęcia przyszłym I klasom gimnazjum.

KOŃCOWE WNIOSKI Z BADANIA EWALUACYJNEGO

1. **Realizacja programu jest przykładem prawidłowej współpracy służb i instytucji miejskich na rzecz bezpieczeństwa dzieci oraz faktycznego zaangażowania (przynoszącego wymierne efekty) środowiska pedagogów i psychologów szkolnych w działania mające na celu kształtowanie bezpiecznych nawyków i zachowań w środowisku szkolnym.**
2. **Wysoka ocena programu przez wychowawców oraz rodziców uczniów świadczy o jego akceptacji, tym samym konieczności kontynuacji w celu utrwalenia zdobytej wiedzy przez dzieci i młodzież, przy wprowadzeniu poszerzenia już realizowanych tematów i uwzględnienia nowych zagadnień.**
3. **W celu rozpowszechnienia programu należy rozważyć stworzenie strony internetowej „Sznupka” zawierającej całościowe informacje nt. programu „Bezpieczne Dziecko – Przyjaciół Sznupka” jak i „Bezpieczny Gimnazjalista”.**
4. **Konieczne wydaje się rozszerzenie formy materiałów edukacyjnych dla uczniów.**

5. Należy rozwiązać problemy organizacyjne związane z dystrybucją materiałów programowych do szkół.
6. W celu uzyskania jednorodnych oddziaływań wychowawczych wobec wszystkich adresatów programu konieczne jest przeprowadzenie skutecznych działań informacyjnych i edukacyjnych wśród dyrektorów szkół i pedagogów / psychologów szkolnych jako bezpośrednio odpowiedzialnych za realizację programu w szkołach.
7. Ponieważ program opiera się na założeniu, że osiągnie oczekiwaną skuteczność tylko w przypadku, gdy wychowawca klasy jako bezpośredni realizator programu będzie osobą zaangażowaną w przekazywane treści – należy położyć większy nacisk na przekonanie wychowawców do udziału w tym przedsięwzięciu.
8. Wskazane jest ujęcie zadań wynikających z wdrożenia programu „BEZPIECZNE DZIECKO – PRZYJACIEL SZNUPKA” / „BEZPIECZNY GIMNAZJALISTA” w ramy Programów Profilaktyki Szkolnej, co może wpłynąć na terminowość realizowanych zajęć.